

confirmationem instituti Societatis edita, inter alia declarasset, eos, qui absque professione solemniter per tria vota simplicia Societati incorporantur, vere et proprie religiosos esse, et tales esse ab omnibus judicandos et appellandos, præcipiendo ne quisquam hoc in dubium revocare audeat, nihilominus postea non defuit qui et contrarium docere, et declarationem Pontificis vel perperam interpretari, vel temerario ausu despiciere et damnare ausus fuerit. Hanc autem erroneam temeritatem volens corripere et damnare idem Pontifex, in alia Bulla, *Ascendente Domino*, anno 1584 edita, ad coarguendum illorum errorem, verba Bonifacii præmittit, dicens: *Non considerantes voti solemnitate sola Ecclesie constitutione inventam esse; triaque hujusmodi Societatis vota, tametsi simplicia, ut substantialia religionis vota ab hac Sede fuisse admessa, illaque emittentes in statu religionis vere constitui, quippe qui per ea ipsa se Societati dedicant, atque actu tradunt, sequæ divino servitio emancipant.* In his ergo verbis aperte loquitur Gregorius de solemnitate substantiali, quæ rigorosum et propriissimum votum constituit, illudque ab omni simplici distinguit; et illam solemnitate dicit esse ex sola constitutione Ecclesie. Ac de eadem tacite Bonifacium interpretatur, illumque in modo procedendi et decidendi imitatur. Nam ad damnandos Theologos impugnantem institutum Societatis, et contra prius suum decretum contumaces, pro fundamento sumit, *solemnitatem voti sola institutione Ecclesie inventam esse.* Ergo necesse est ut in dicto sensu de solemnitate voti loquatur, quia illi Theologi de illa solemnitate voti loquebantur, et quia vota scholarium aut coadjutorum Societatis illa carebant, ideo dicebant non constituere verum religionis statum. Ergo, ut Pontifex firmum fundamentum jaciatur, necesse est ut de eadem solemnitate voti loquatur, cum dicit esse ab Ecclesia inventam.

8. Deinde illi adversarii non negabant solemnitatem illam, quæ consistit in modo profitendi vel contrahendi cum religione, cum extrinsecis conditionibus, vel solemnitatibus necessariis ad solemnitatem actus, esse ab Ecclesia inventam, quia de hoc nullus dubitavit unquam. Imo D. Thomas (cujus doctrinam sequi illi Theologi profitebantur) in 4, dist. 38, q. 1, art. 2, in corpore, dicens votum solemnizari per traditionem factam in manu prælati religionis approbatæ, addit, *servatis aliis circumstantiis, quæ secundum*

jura determinantur. Cum ergo ait Gregorius illos Theologos non considerasse, solemnitatem voti esse ex sola Ecclesie constitutione, non loquitur de hac solemnitate quæ in dictis circumstantiis consistit. Ergo e converso fundamentum Pontificis est, solemnitatem essentialem voti esse ex sola Ecclesie constitutione. Præterea ex hoc fundamento infert Pontifex, vota simplicia Societatis posse esse substantialia religionis, et verum religionis statum constituere, etiamsi careant illa peculiari solemnitate, quam vota professorum habent. Ergo necesse est ut de hac ipsa peculiari solemnitate loquatur, cum dicit esse ex Ecclesie constitutione; simul etiam docens, sicut Ecclesia instituit verum religionis statum cum illa solemnitate votorum, ita etiam posse sine illa admittere vota simplicia, ut substantialia, et sufficientia ad religiosum statum constituendum.

9. Denique hinc etiam argumentum supra factum roboratur; nam Gregorius de his Societatis votis agnoscit esse substantialia religionis vota, et a Sede Apostolica admitti, ac legitimo modo, et cum circumstantiis approbatis ecclesiastica constitutione emitti in religione approbata, post legitimam ætatem et probationem, etc., et cum vera traditione fieri, et ideo constituere religiosos, *non secus ac ipsos, tum Societatis, tum aliquorum regularium ordinum professos*, ut inferius dicitur; ergo nihil, quod ad jus divinum pertinet, in his votis desiderari potest, ut solemnia sint. Ergo solemnitas, quæ illis deest, et votis professorum inest, non est divini, sed humani juris, nec est traditio, sed aliquid aliud, quod per constitutionem Ecclesie additum est.

10. *Quid desit simplicibus Societatis votis, ne sint solemnia.* — Dices: quid ergo deest tunc his votis Societatis, quominus solemnia sint, cum illis addiderit Gregorius vim dirimendi matrimonium subsequens; nam hoc satis est ut votum sit solemnne, ut patet in voto sacrorum ordinum? Responderi potest, ad solemnne votum religionis, non satis esse quod subsequens matrimonium irritare valeat, sed etiam præcedens non consummatum. Sed hoc imprimis controversum est, an, scilicet, hæc vota Societatis hanc habeant efficaciam, de quo infra dicturi sumus. Et deinde licet illam non habeant, simpliciter erunt solemnia, sicut votum clericorum. Respondeo igitur, illi deesse quod non inhabilitant personam simpliciter ac perpetuo, sed solum quamdiu durant. Non habent autem

durationem absolute perpetuam, quia non sunt annexa professioni perpetuæ ex utraque parte, sed traditioni dissolubili per repudiationem acceptantis; et ideo non habent vim ad solemnizandum votum sufficientem. At vero sicut est ex peculiari institutione Ecclesie, quod hæc vota talis sint conditionis dissolubilis, ita etiam in aliis religionibus ex jure positivo Ecclesie habet professio indissolubilitatem ex parte acceptantis. Nam ex natura rei posset religio cedere juri suo, et professum a servitute religiosa, quam se voluntarie donando contraxerat, et ab obedientia, quam promiserat, liberum dimittere, saltem ipso religioso consentiente. Quia ex natura rei contractus dissolvi potest per voluntatem contrahentium, et unusquisque cedere potest promissioni vel donationi sibi factæ, nec potest seipsum reddere inhabilem ad cedendum juri suo, per solam suam voluntatem; quia semper potest illam mutare, dummodo fiat sine injuria alterius. Quod ergo nunc religio uniens sibi religiosum per professionem solemnem non possit amplius vinculum dissolvere, etiam consentiente religioso, non est de jure naturali, nec ex divino positivo, quod ostendi potest; est ergo juris ecclesiastici, ut sumi potest ex c. ult. de Regular. Quidquid ergo solemnitatis in votis professorum reperitur, quod votis Societatis simplicibus desit, jure ecclesiastico inventum est, et traditioni ac votis superadditum.

CAPUT IX.

RATIONE OSTENDITUR TRADITIONEM RELIGIOSAM EX SOLO JURE NATURALI NON IRRITARE SUBSEQUENS MATRIMONIUM.

1. *Utrum traditio sit de jure divino.* — Ultimo, ne solis exemplis vel auctoritate niti videamur, ratione sententia illa improbanda est. Duo autem dicit principaliter: unum est, traditionem illam, quæ religioni in Dei obsequium fit, de jure divino esse necessariam ad statum religiosum constituendum, quamvis modus faciendi illam, per Ecclesiam determinetur; alteram est, traditionem illam semel factam ex ipso jure naturæ reddere personam inhabilem ad matrimonium valide contrahendum. Et de primo quidem nunc non multum contendimus: in bono enim sensu concedere possumus esse de jure divino, ut status religionis per traditionem propriæ personæ, talem statum assumptis, factam in

manu alicujus, qui illam acceptet, et per illam peculiare jus in personam religiosam acquirat, constituatur; sive illa traditio sit simpliciter necessaria ad statum religiosum, et de illius essentia, sive pertineat ad quamdam veluti speciem ejus, seu peculiarem modum constituendi illum statum. Quia fortasse potest etiam sine illa per sola tria vota alio modo constitui; et forte aliquando usitatum ita fuit, licet nunc non sit in usu, de qua re infra, tractando de origine hujus status, et de modo illum profitendi tractandum erit. Juxta hunc autem posteriorem dicendi modum, qui satis probabilis est, non potest traditio illa ita de jure divino reputari, ut jus divinum statuerit vel instituerit statum religiosum illo modo determinate faciendum, sed vel illo vel alio sufficiet. Atque illa traditio non ut existens (ut sic dicam), sed ut possibilis erit de jure divino, vel (quod in idem redit) potius potestas instituendi talem traditionem et acceptandi illam, erit de jure divino, quam ipsa traditio seu actualis ejus institutio; sicut alias de excommunicatione, et aliis censuris, et de sacramentalibus diximus. Quia vero ad præsens non refert, damus absolute hujusmodi traditionem quoad substantiam esse de jure divino, quamvis modo ab Ecclesia præscripto fieri debeat.

2. *Probatur traditionem non irritare matrimonium solo jure divino.* — Addimusque circa secundum punctum, etiam traditionem legitime factam, et a jure divino manantem, non irritare matrimonium subsecutum, ex vi solius juris divini. Probatur primo, quia si traditio illa spiritualis de se et ab intrinseco repugnat cum traditione carnalis vinculi matrimonii, etiamsi fiat absque speciali voto castitatis, irritabit matrimonium subsequens. Consequens est falsum; ergo. Probatur sequela, quia si illa traditio intrinsece pugnat cum matrimonio, et irritat illud, ideo est quia per illam abdicat persona sui dominium a se, et transfert in alium, ideoque jam non potest alteri se donare. At vero per solam donationem fit illa abdicatio et translatio domini, etiamsi votum castitatis non addatur; ergo etiam sic facta irritabit matrimonium. Consequens autem falsum est; ergo, etc. Major nota est ex fundamento contrariæ sententiæ. Minor autem etiam est in jure manifesta, et usu etiam est nota; quia quotidie fiunt translationes dominiorum per puras donationes, sine additione alicujus promissionis, vel voti, aut juramenti. Et ratio est, quia voluntas ab-

soluta donandi, in habente potestatem, sine alio adminiculo est sufficiens ad transferendum dominium, præsertim si in actum externum traditionis cum acceptatione donatarii prodeat. Ergo, sicut aliarum rerum donationes ita fiunt, potest fieri donatio et traditio propriæ personæ. Item in servitute civili seu carnali, ita fieri potest; ergo etiam religiosa seu spiritualis servitus potest eodem modo contrahi. Et ideo diximus in superiori libro, ad rationem status perfectionis ex natura rei non esse necessarium votum, sed donationem, vel pactum aliquod sufficere, ut in statu Episcopi videre licet. Ergo idem est de traditione, quam nunc consideramus.

3. *Quid de traditione cum solo voto castitatis? — Nec votum illud esset solemne, nec persona esset inhabilis ad matrimonium.* — Minor autem prioris syllogismi, seu falsitas consequentis satis certa esse videtur; quia de facto nulla traditio sui sine voto castitatis, vel lege Ecclesiæ, irritat matrimonium. Hoc patet ex traditione personæ, quæ suscipiendo sacrum ordinem fit; item in conversis seu oblati, qui se offerunt hospitali vel religioni, in perpetuam quasi servitutem spiritualem; nam vere dominium sui a se abdicant, et in hospitale vel religionem transferunt; et tamen non fiunt inhabiles ad matrimonium. Item pueri, qui olim donabantur a parentibus religioni, vere constituebantur sub potestate et dominio religionis, ut infra suo loco videbimus; et nihilominus pervenientes ad ætatem adultam non erant inhabiles ad matrimonium, ut ex usu illorum temporum infra etiam monstrabimus. Adde quod, licet nunc fieret traditio religiosa cum voto castitatis sine aliis substantialibus votis religionis, nec votum illud esset solemne, nec persona esset inhabilis ad matrimonium; ergo multo minus potest fieri persona inhabilis ad id per solam traditionem. Illatio per se nota est, et antecedens probatur, quia talis traditio cum solo uno voto castitatis non esset professio religiosa, nec constitueret statum religiosum, quia desunt aliqua substantialia; ergo votum illud non esset solemne, quia nec esset conjunctum ordini sacro, nec professioni religionis. Et ita sumitur ex c. *Ex perpetua*, de *Convers. conjug.*, quamvis Innocentius ibi, num. 4, quem multi sequuntur, non recte in hac parte opinetur; meliusque sentiunt Panor., in d. c. *Rursus*, in fine, quem cum aliis sequitur Sancius supra, n. 21. Et idem sumitur ex Sylvestro, relig. 3, n. 18, ubi idem dicit de

professione; seu traditione facta cum solo voto obedientiæ, *excludendo alia*. Meritoque addit, *excludendo alia*; nam votum obedientiæ, si fiat secundum regulam approbatam, virtute includit alia vota, ut usus aliquarum insignium religionum ostendit. Et sumitur ex d. c. *Ex parte tua*, in fine, ibi: *Nisi se voto adstrinxerit ad observationem regularem*. Uti que de præsentis, non de futuro, vel, ut glossa ibi dicit, *voto, id est, professione*, quæ et traditionem et votum prædictum includit; hoc autem non habet locum in solo voto castitatis, quia neque formaliter neque virtualiter cætera includit.

4. *Instantia solvitur.* — Dicit fortasse aliquis, quando fit traditio sola, vel cum solo voto castitatis, vel non esse ejusdem rationis cum donatione sui, quam facit religiosus adjunctis tribus votis; vel, si talis fiat ex intentione voventis, non esse validam, quia sine firmitate trium votorum non acceptatur ab Ecclesia, quia non fit (sicut fieri debet) in religione ab Ecclesia approbata. Sed neutrum horum vim argumenti facti evacuat; nam imprimis illa traditio, licet non sit ejusdem rationis moralis, vel potius non habeat eandem vim ad effectum constituendi verum religiosum statum, quia vel non fit in religione ab Ecclesia approbata, vel non habet omnia vota substantialia conjuncta, nihilominus in sua intrinseca ratione et substantia potest esse ejusdem rationis; utraque enim est donatio habens eandem materiam, scilicet, propriam personam, et potest fieri tam integra et plena, ex intentione donantis, ad omnia obsequia Dei et religionis, uno modo, sicut alio; et eodem modo potest a religione acceptari. Deinde, licet Ecclesia non approbet illam traditionem in ratione professionis religiosæ propter defectum votorum, nihilominus non reprobatur nec irritat illam, sed suæ naturæ illam relinquit. Nulla enim lex canonica proferetur, in qua talis oblatio sui nuda (ut sic dicam), id est, non firmata et ornata per tria vota, ab Ecclesia irritetur, vel prohibetur. Ergo cum de se sit bona, et ad Dei obsequium fiat, et in salutem spiritualem personæ sic tradentis redundet, non est cur invalida judicetur.

5. *Praelati religionum habent potestatem accipiendi conversos.* — Responderi potest esse invalidam, quia non est qui acceptet nomine Dei, quod esset necessarium; quia hæc oblatio non fit homini in ejus commodum, sed fit in honorem Dei. Sed contra, quia

multæ religiones habent a Pontifice potestatem acceptandi conversos sic se offerentes, non ut religiosos, sed ut Deo devotos. Item ex natura rei videtur esse hæc potestas in ordinariis prælatis, si Pontifex illam non limitet, quod non fecit quoad hanc partem; et in religione similiter invenitur talis potestas, quia cum illa fit contractus, et in illius utilitatem cedit, licet principaliter fiat in honorem Dei. Denique, licet daremus nunquam esse validam ex defectu alicujus conditionis ab Ecclesia præscriptæ, ac requisitæ ut valide fieret, nihilominus de se potest esse valida, etiamsi absque votis fiat, et Ecclesia posset non exigere talem conditionem ut necessariam ad valorem ejus; et nihilominus sic facta non faceret personam inhabilem ad matrimonium ex intrinseca natura sua, sine adminiculo ecclesiasticæ constitutionis, ut ostensum est; ac proinde recte sequitur, neque nunc fieri illum effectum ex sola rei natura, ut etiam probatum est.

6. *Sequitur ex prædicta sententia, in peccato religiosi præter malitiam contra temperantiam, dari duas malitias: unam contra religionem, et aliam contra justitiam.* — Potestque amplius hoc declarari ac confirmari; quia talis traditio per se, et ut distincta et præcisa a voto castitatis, non obligat ad castitatem servandam; ergo nec per se potest ab intrinseco valorem matrimonii impedire. Antecedens probatur primo a posteriori, quia alias religiosus, peccando contra castitatem, præter malitiam contra temperantiam, duas haberet malitias: unam contra religionem, quia est contra votum; et aliam contra justitiam, quia est contra donationem religioni factam; sicut conjux habens votum castitatis, adulterium committens, præter intemperantiam et sacrilegium, contra justitiam peccat in alterum conjugem, cui jam suum corpus tradidit. Consequens autem est falsum; ergo et illud unde sequitur. Minor probari potest ex communi consensu Doctorum, quos late refert Sancius, lib. 7 de Matrim., disp. 27, a n. 19, disputando de obligatione aperiendi in confessione circumstantiam voti simplicis vel solemnis, ordinis sacri, aut professionis, ex quibus quamplures docent sufficere explicare circumstantiam voti absolute, non explicando solemnitatem, nec modum solemnitatis, nec an votum fuerit bis vel ter emissum. Et licet alii dicant, aliquas ex his circumstantiis esse aperiendas, non fundantur in eo quod addant plures species malitiarum, sed vel in hoc

quod notabiliter aggravant, vel pauci in hoc quod votum simplex et solemne differant specie, quod est falsum, ut infra ostendemus. Et quod ad præsens attinet, non ideo dicunt multiplicari malitias in fornicatione religiosi professi, sed unam tantum ponunt, licet alterius rationis esse fingant. Nullus ergo est qui senserit plures esse malitias in fornicatione religiosi, præter eam quæ est contra temperantiam seu castitatem, et aliam contra votum seu professionem. Est ergo una tantum malitia sacrilegii in tali actu. Et ratio non est alia, nisi quia traditio per se non obligat ad servandam castitatem, sed solum votum.

7. Oppositum autem ex illa sententia sequi facile probatur, quia traditio religiosi et promissio castitatis sunt actus inter se moraliter ac realiter distincti, et inducunt obligationem pertinentem ad diversas virtutes; votum enim inducit obligationem religionis ac fidelitatis ad Deum; traditio, justitiæ ad religionem, cui se donavit. Vel, ut alii volunt, erit etiam sacrilegii species diversi, quatenus est contra specialem honorem Dei, vel contra novum jus domini illi acquisitum, simile illi sacrilegio quod invenitur in furto rei sacræ, vel in violatione templi; et ita erit in illo actu, non tantum duplex, sed etiam triplex malitia præter luxuriam; quæ omnia in moralibus absurda sunt. Ratio autem cur illa traditio non obliget specialiter ad castitatem, reddi potest, quia objectum seu materia illius traditionis, est ipsamet persona donantis, non in ordine ad non fornicandum, vel abstinendum ab usu copulæ carnalis, quia, licet iste possit esse finis illius traditionis, non tamen est ejus materia. Unde sicut finis legis non cadit sub obligationem legis, ita nec ille finis talis donationis cadit sub obligationem ex ipsa donatione intrinsece ortam. Alioquin ex illa traditione oriretur specialis obligatio ad vitanda singula peccata, quia sub finem illius traditionis comprehenditur, nam ad cætera peccata vitanda ordinatur. Unde tandem facile probatur consequentia principalis argumenti, quia si fornicatio non est contraria intrinsecæ obligationi illius traditionis, ergo usus matrimonii per honestam carnalem copulam multo minus erit illi contrarius. Ergo nec vinculum matrimonii est contrarium illi traditioni; ergo ex sola rei natura non irritatur ab illa, vel ab obligatione, quæ ex illa nascitur.

8. *Confirmatur exemplo servitutis.* — Ultimo explicatur vis hujus rationis, et assertio

intenta amplius roboratur exemplo servitutis contractæ per donationem, aut venditionem, vel similem contractum ipsius servi. Nam per illum contractum se privat dominio sui ipsius, et se donat alteri, et nihilominus invito domino potest se valide tradere alteri conjugii per matrimonium; nec prior traditio inhabilitat personam ad secundam; ergo proportionali ratione dicendum est de religiosa servitute ex tali traditione orta, non reddere ab intrinseco personam inhabilem ad se tradendum alteri per matrimonium. Antecedens supponimus ut certum, ex c. 1 de Conjug. servorum, et aliis. Consequentia vero probatur, quia imprimis disparitas rationis non facile redditur. Deinde, quia æquiparatio potest suaderi sufficienter, quia, licet dominus acquirat jus in servum quoad opera ejus, ita ut possit illo uti in omnem corporalem usum prudentem et sibi utilem, et fortasse per matrimonium aliquo modo impediatur ab hujusmodi ministerio, cum aliqua domini incommoditate, vel minori utilitate, nihilominus jus et libertas matrimonii tanta est, tamque naturalis, ut non potuerit quisquam vel coacte, vel etiam sua privata voluntate tali potestate privari, etiamsi in pœnam justam, vel per venditionem parentis, vel per suam voluntatem servus effectus sit. Unde, quia servitus, nec a jure, nec ab auctoritate Reipublicæ cum illo rigore introducta est, nec fortasse introduci potuit, ideo, non obstante priori traditione servitutis, habitas ad contrahendum matrimonium retenta est. Simili ergo modo, quando aliquis se tradit in servitutem religiosam, non statim ex vi sui privati consensus in illam traditionem se reddit inhabilem, et impotentem ad se trahendum in matrimonium, nisi accedat Ecclesiæ auctoritas, quæ illam inhabilitatem introducat; quia per illam traditionem non se obligat ex justitia ad se abstinendum ab omni usu corporis sui, qui aliquo modo possit impedire obsequium religionis exactissimum, et cum commoditate maxima religionis. Et ideo cum illa traditione non repugnat formaliter et ex natura rei vinculum matrimonii.

9. *Confirmatur ultimo.* — Et confirmatur, quia conjugatus, postquam consummavit matrimonium, potest profiteri religionem de licentia alterius conjugis, cum aliis de jure requisitis, et tunc non dissolvitur vinculum matrimonii per traditionem religioni factam; ergo signum est non habere inter se formalem et intrinsecam repugnantiam: sunt enim

hæ traditiones seu vincula diversarum rationum, et ad distinctos fines ordinata; non tamen sunt formaliter repugnantia, nec ad fines contrarios tendunt; et ideo sine adminiculo juris, unum non impedit et irritat aliud, eo vel maxime quod potestas matrimonium ineundi tam est naturalis, et ad commune bonum totius naturæ data, ut, licet possit homo sola voluntate sua se obligare Deo ad non utendum illa, non tamen videatur posse se privare illa omnino, et inhabilem se ad matrimonium reddere sola sua privata auctoritate, nisi auctoritas publica intercedat. Quia jus matrimonii ineundi magis videtur publicum totius naturæ jus, quam individui, quia ad conservationem speciei ordinatur. Et ideo, licet possit homo pro suo arbitrio non uti illo jure et potestate, non tamen se omnino illa potestate privat sine adminiculo publicæ potestatis. Imo videtur fuisse necessaria potestas supernaturalis data Ecclesiæ; quia nec naturalis potestas humana potuit introducere servitutem, quæ libertatem et potestatem ad contrahendum vinculum matrimonii auferret; ut D. Thomas et Theologi sentiunt, in 4, dist. 36. Nec etiam in lege videtur fuisse talis potestas, etiam in ordine ad spirituales servitutes, ut in libro sequenti videbimus.

10. *Quorundam opinio partim approbanda.* — Hinc tandem aliqui graves, et antiqui auctores, licet dixerint votum castitatis fieri solemnem per traditionem quam habet adjunctam, nihilominus addiderunt illam traditionem non dirimere matrimonium subsequens ex vi juris naturalis, seu divini, sed ecclesiastici, ac subinde non solemnizare votum ex natura sua, sed virtute constitutionis Ecclesiæ; ita sentit Altisiod., lib. 3 Sum., tract. 28, cap. 2, q. 3, § *Quod votum solemnem.* Et idem tradunt Joan. Andr., Anchar., Dominic., et Archidiac., in c. unico de Voto, in 6; et Card., in Clem. unic. de Consang., q. 24. Hæc tamen sententia parum differt a nostra et communi, quam in capite sequenti trademus: immerito tamen tribuit irrationem matrimonii traditioni potius quam voto, cum jura aliter loquantur, ut in sequenti capite amplius explicabimus. Fundamenta vero prioris sententiæ non indigent peculiari responsione; nam primum expeditum et impugnatum est exemplo servitutis, quod ostendit non omnem traditionem unius rei vel personæ ad aliquos usus, impedire traditionem ejusdem personæ ad usus alterius rationis et ordinis; quia pos-

sunt non habere formalem oppositionem contradicentem, ut contingit in servitute et matrimonio: et idem est in præsentem, sola natura rei spectata. Ad alteram rationem respondemus, concedendo esse possibilem talem traditionem, sed non absque adminiculo voti auctoritate Ecclesiæ solemnizati, ut mox explicabimus.

CAPUT X.

DE SOLEMNITATE VOTI CASTITATIS RELIGIOSÆ
EJUSQUE ORIGINE VERA SENTENTIA.

1. *Quid sit substantialis solemnitas voti castitatis. — Vera sententia.* — Aliorum opinionibus repudiatis, superest ut tertiam, quæ communior est, et quæ nobis omnino vera videtur, proponamus. Et imprimis dicimus, votum castitatis religiosæ esse solemnem, præter vim irritandi præcedens matrimonium ratum, de qua lib. 9, nihil aliud addere quam esse votum, non solum prohibens, sed etiam irritans matrimonium subsequens, ac subinde solemnitatem voti substantialem, de qua nunc agimus, nihil aliud esse quam moralem efficaciam voti castitatis ad inhabilitandam perpetuo personam, ne validum matrimonium contrahere valeat; ita docent auctores omnes in sequenti corollario allegati, et sumitur ex cap. Unic. de Voto, in 6, et ex cap. *Rursus*, Qui cler. vel vovent., et ex multis Decretis, 27, q. 1. Et sequitur ex impugnatione aliarum opinionum, quia sine efficacia ad irritandum perpetuo subsequens matrimonium votum castitatis non est solemnem; sed votum simplex castitatis habere potest omnia alia quæ habet solemnem, præter hanc efficaciam, scilicet, quamcumque externam solemnitatem, seu ritum emittendi votum, et adjunctam traditionem, et quicquid aliud cogitetur. Ergo primaria differentia inter votum simplex et solemnem, in dicta efficacia posita est; ergo illa est voti solemnitas substantialis, quia sine illa non erit solemnem, et cum illa non potest non esse solemnem.

2. *Cur efficacia inhabilitandi potius tribuatur voto castitatis quam traditioni.* — Tribuimus autem hanc efficaciam voto castitatis, potius quam traditioni religiosæ, prout est actio, et donatio a promissione distincta. Tum quia ita loquuntur jura et Doctores communiter; tum quia prima prohibitio contrahendi matrimonium non est a traditione, ut probatum est, sed est a voto castitatis; irritatio

autem adjungi solet prohibitioni; lex enim, quæ prohibet, eadem irritare solet, quando majori rigore et efficacioribus verbis fertur. Unde si lex de se tantum prohibens fiat irritans, quodammodo solemnizari dici potest; et hic modus loquendi in his votis introductus est. Tum præterea, quia in sacra clericorum ordinatione, non ordinatio, sed votum censetur inhabilitare personam, vel immediate lex ipsa canonica, si fortasse ab aliquo malitiose votum non emittatur. Ergo idem censendum est de voto castitatis; nam d. caput unicum eodem modo de utroque loquitur. Et in hoc est major ratio, quia nunquam inhabilitas inducitur, nisi mediante voto. Unde si quis profitendo religionem, haberet animum vere se tradendi religioni, non vero votendi, nec se obligandi ad castitatem, non fieret inhabilis ad matrimonium, etiamsi ponamus traditionem sic factam fuisse acceptatam et validam. E contrario vero, etiamsi traditio non præcedat, nec adjungatur, per solum votum castitatis emissum in manu Episcopi, et per illum acceptatum, posset Ecclesia inhabilitare personam ad matrimonium, et forte aliquando fecit, ut infra videbimus. Ergo votum ipsum, sub tali lege factum, est quod irritat, quamvis de hoc non est multum contendendum, quia ad modum loquendi pertinere videtur.

3. *Votum solemnem potest considerari vel in fieri, vel in facto esse.* — Ultimo vero circa hanc assertionem observare oportet, votum ipsum solemnem considerari posse, vel in fieri, vel in facto esse; et in fieri esse actum ipsum promittendi sufficienter exterius expressum, et acceptatum sub tali instituto, seu constitutione Ecclesiæ; at vero in facto esse, seu permanentem, esse vinculum, quo vovens ligatus seu obligatus manet. Sicut matrimonium in fieri est ipse consensus, verbis vel signis expressus et acceptatus, et in facto esse est vinculum inter conjuges permanens. Et similiter irritatio matrimonii potest esse vel actualis, quæ solum fit quando matrimonium irritum attentatur; vel permanens, per modum habitus, et sic est inhabilitas inducta in personam ad valide contrahendum. Votum ergo solemnem proprie sumptum pro ipso actu votendi, recte dicitur esse solemnem per efficaciam, quam a lege recipit ad inhabilitandam personam, quasi effective, inducendo in illam talem inhabilitatem. Et hoc modo de voto solemnem loquimur; et in eodem sensu de illo dicunt Theologi, inhabilitatem hanc